

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **B. V.**, zastoupeného Mgr. Annou Větrovskou, advokátkou se sídlem Štěpánská 630/57, Praha 1, proti žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje**, se sídlem Zborovská 11, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 4. 2006, č. j. 6 Ca 156/2004 - 98,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 26. 4. 2006, č. j. 6 Ca 156/2004 – 98, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 26. 4. 2006, č. j. 6 Ca 156/2004 - 98, zamítl žalobu podanou žalobcem a J. V. proti rozhodnutí Krajského úřadu Středočeského kraje, odboru územního a stavebního řízení (dále jen „krajský úřad“) ze dne 25. 4. 2003, č. j. ÚSŘ/18402/03/Jan, jímž bylo zamítnuto odvolání B. a J. V. a potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Čáslav, stavebního úřadu ze dne 16. 1. 2003, č. j. Výst. 956/2000, kterým byla manželům J. a M. M. (dále jen „stavebníci“) dodatečně povolena stavba kolny a krbu a užívání těchto staveb na pozemku st. p. č. 86 v k. ú. Čáslav. Městský soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání ve smyslu ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s. s poukazem na to, že krajský úřad s tímto postupem výslovně souhlasil a žalobci, ač byli řádně vyzváni a poučeni, nevyslovili nesouhlas s tímto postupem ve stanovené lhůtě. Pokud jde o věc samou vyšel krajský soud z toho, že nepovolená stavba kolny stojí při hranici pozemku st. p. č. 708 ve spoluvlastnictví žalobců a sousedícího pozemku st. p. č. 86 ve spoluvlastnictví stavebníků, a že nepovolená stavba krbu stojí na druhé straně stavební parcely č. 86, jež nesousedí s pozemkem žalobců. Mezi účastníky řízení je spor, zda uvedená stavba kolny stojí na části stavební parcely žalobců či nikoliv. Stavebníci v průběhu správního řízení o odstranění stavby ve smyslu ustanovení § 88 odst. 1 písm. b) zákona č. 50/1976 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“) však předložili

stavebnímu úřadu podklady, kterými prokázali, že předmětné stavby nejsou v rozporu s veřejným zájmem. Žalobci naproti tomu nepředložili žádné doklady, které by prokazovaly opodstatněnost jimi vznesených námitek. Především pak nedoložili podání občanskoprávní žaloby, k níž byli vyzváni stavebním úřadem, a neprokázali tak své tvrzení, že stavba kolny stojí zčásti na jejich pozemku. Stavební úřad proto právem vyšel z protokolu o vytýčení hranic předmětných stavebních parcel, vyhotoveného geodetem Ing. H., který tvrzení žalobců nepodpořil. Zákonné podmínky pro vydání rozhodnutí o dodatečném povolení staveb a jejich užívání byly proto splněny. Zaměstnankyně odvolacího správního orgánu J., která zpracovávala žalobou napadené rozhodnutí, ani vedoucí odboru územního a stavebního řízení Ing. L. H., která rozhodnutí podepisovala, nebyly podle obsahu spisu vyloučenými pracovníky správního orgánu.

Proti tomuto rozsudku městského soudu podali žalobci (dále jen „stěžovatelé“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. V kasační stížnosti namítali, že městský soud měl ve věci nařídít ústní jednání, aby mohli předložit důkazy k prokázání svých žalobních tvrzení. Pokud městský soud v napadeném rozsudku konstatuje, že krajský úřad výslovně souhlasil s postupem podle ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s. a dovozuje, že stěžovatelé nevyslovili, přes řádnou výzvu a poučení, nesouhlas s vydáním rozsudku bez nařízení jednání ve stanovené lhůtě, pak tento závěr není v souladu se zákonem. Stěžovatel trpěl závažnými fyzickými a psychickými následky útrap způsobenými postupem orgánů činných v trestním řízení vůči němu a stěžovatelka nebyla v důsledku vysokého věku a špatného zdravotního stavu schopna sama jednat. Z těchto důvodů proto nemohli sdělit svůj nesouhlas s vydáním rozsudku bez nařízení jednání. Především však musí zdůraznit, že již jednou, a to ještě Krajskému soudu v Praze, kde byla jejich věc, před postoupením věci Městskému soudu v Praze, vedena pod sp. zn. 44 Ca 60/2003, sdělili ve stanovisku k vyjádření krajského úřadu, že trvají na nařízení ústního jednání (slovy „vypsání řízení“), v rámci kterého navrhovali též výslech svědků. Toto jejich stanovisko se nezměnilo ani poté, co byla jejich věc postoupena Městskému soudu v Praze. Městský soud při svém rozhodování nepřihlédl ani k jejich tvrzení o manipulaci s obsahem spisu, zejména pokud jde o jimi vznášené námitky podjatosti zaměstnanců správních orgánů. Je tomu tak proto, že rozhodnutí o námitkách nebylo původně obsahem správního spisu, jak se stěžovatel osobně přesvědčil při nahlížení do spisu. Jelikož se tato rozhodnutí posléze stala součástí spisu, musí nutně nabýt dojem, že se tak stalo později, a že proto v řízení rozhodovaly osoby vyloučené. Městský soud ve věci samé pak přehlédl, že pozemek, který byl zastavěn drobnými stavbami, nabyli do vlastnictví vydržením, a jednalo se proto o stavby na cizím pozemku. Doklad o vytýčení hranic pozemku st. p. 86 byl vyhotoven osobou nikoliv nestrannou. Zaměření pozemku provedené před 120 lety, z něhož geodet Ing. J. H. vycházel, bylo totiž chybné, a nebylo, přes jimi vznášené námitky, přihlédnuto ke správnému zaměření z roku 1903. Rovněž tak geodetický snímek z roku 1940 č. 60/1940 svědčí o chybném přístupu geodeta a již v této době zde došlo k vydržení vlastnického práva ke sporným částem nemovitosti. Z těchto věcných námitek, ani z námitek vůči osobě geodeta však nebyly vyvozeny důsledky ani ve správním řízení, ani v soudním řízení. Neodpovídá proto skutečnosti ani tvrzení, že jako účastníci nevyužili možnosti obrany. Ostatně v těchto řízeních nebyl brán zřetel též k jejich dalším námitkám na ochranu sousedských práv, v nichž poukazovali na nadměrné obtěžování kouřem z komínu, který bez povolení vystavěli manželé M. Již z těchto důvodů měl proto odvolací správní orgán zrušit rozhodnutí stavebního úřadu nebo městský soud měl zrušit rozhodnutí odvolacího správního orgánu. Stěžovatelé proto na základě uvedených skutečností požádali o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti a současně navrhli, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek městského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil

stěžovatel v podané kasační stížnosti a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Ze soudního spisu vyplývá, že stěžovatelé v žalobě proti rozhodnutí krajského úřadu, která byla doručena Krajskému soudu v Praze dne 20. 5. 2003, navrhovali provedení výslechu svědků H., R., O. a K. z Městského úřadu v Čáslavi, J. a H. z Krajského úřadu Středočeského kraje, geodeta H. a technika H. Ve svém stanovisku ze dne 1. 8. 2003 (doručené Krajskému soudu v Praze dne 6. 8. 2003) k vyjádření krajského úřadu pak stěžovatelé sdělili, že trvají na nařízení ústního jednání (jejich slovy „vypsání řízení“) a na výslechu již uvedených osob. Stěžovatelé zopakovali svůj návrh na výslech již uvedených svědků i v dalším podání Krajskému soudu v Praze ze dne 17. 5. 2003 (doručeno dne 14. 8. 2003). Krajský soud v Praze dne 28. 4. 2004 nařídil ústní jednání na 25. 5. 2004 v 10,45 hod. a předvolání k tomuto jednání bylo doručeno stěžovateli, který zastupoval i stěžovatelku, dne 7. 5. 2004. Protože se stěžovatelé k ústnímu jednání nařízenému na 25. 5. 2004 nedostavili, bylo jednání odročeno bez konání jakýchkoliv úkonů na 29. 6. 2004 v 10,00 hod. a současně téhož dne usnesením č. j. 44 Ca 60/2003 - 85 rozhodl krajský soud o postoupení věci Městskému soudu v Praze jako soudu místně příslušnému. Poté dne 28. 7. 2004 byl stěžovatel městským soudem vyzván, aby sdělil, zda souhlasí, aby tento soud rozhodl o věci bez jednání a současně byl poučen o tom, že souhlas s rozhodnutím věci bez nařízení jednání je udělen také tehdy, nevyjádří-li účastníci do dvou týdnů od doručení výzvy svůj nesouhlas s takovým projednáním věci (tato písemnost byla stěžovateli doručena dne 2. 8. 2004). Protože stěžovatel na výzvu nereagoval, rozhodl městský soud o žalobě stěžovatelů bez jednání rozsudkem ze dne 26. 4. 2006, č. j. 6 Ca 156/2004 - 98.

Nejvyšší správní soud shledal opodstatněnou zásadní stížní námitku, že postupem městského soudu, který o věci samé rozhodl bez nařízení jednání v nepřítomnosti stěžovatelů, bylo porušeno jejich právo na předložení důkazů k prokázání žalobních tvrzení.

Podle ustanovení § 51 s.ř.s. soud může rozhodnout o věci samé bez jednání, jestliže to účastníci shodně navrhli nebo s tím souhlasí. Má se za to, že souhlas je udělen také tehdy, nevyjádří-li účastník do dvou týdnů od doručení výzvy předsedy senátu svůj nesouhlas s takovým projednáním věci; o tom musí být ve výzvě poučen.

Podle ustanovení § 76 odst. 3 s.ř.s. nejsou-li důvody pro postup podle ustanovení odstavců 1 a 2 (zrušení přezkoumávaného rozhodnutí bez jednání, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti) nebo podle § 51 (souhlas s rozhodnutím bez jednání), nařídí předseda senátu, resp. samosoudce, jednání.

Pravidlem je, že k projednání a rozhodnutí věci nařídí soud ústní jednání, aby byla zachována zásada ústnosti a veřejnosti soudního jednání (srov. též čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, čl. 96 odst. 2 Ústavy). Výjimkou z této zásady je možnost soudu projednat věc bez nařízení jednání, tato výjimka však musí být vykládána s ohledem na zájmy účastníka řízení restriktivně, neboť je to účastník řízení, o jehož právech se rozhoduje, a tento účastník také s řízením disponuje.

Základním vodítkem pro výklad této problematiky jsou tedy ustanovení čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 96 odst. 2 Ústavy, podle nichž má každý právo, aby jeho věc byla projednána veřejně, bez zbytečných průtahů a v jeho přítomnosti a aby se mohl vyjádřit ke všem provedeným důkazům. Veřejnost může být vyloučena jen v případech stanovených zákonem. Účastníkům řízení tudíž svědčí základní právo, dané jim Listinou základních práv a svobod a Ústavou, kterým je právo se ve své věci takového řízení (jednání před soudem) osobně účastnit, zpravidla bez ohledu na to, zda by jejich přítomnost měla vliv

na výsledné rozhodnutí. Jestliže proto soud neumožní účastníkům řízení účast u jednání, lze v jeho postupu spatřovat porušení ústavního práva zaručeného Listinou základních práv a svobod a Ústavou (srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 26. 4. 2005, sp. zn. I. ÚS 560/03).

Otázkou nutnosti nařízení jednání v řízení před krajskými soudy se zabýval i Nejvyšší správní soud, který rovněž dovodil, že účastníkovi nelze upřít právo na veřejné projednání věci v jeho přítomnosti, včetně možnosti vyjádřit se k věci. Rozhodl-li proto krajský soud o věci bez nařízení jednání, aniž byly splněny zákonné podmínky uvedené v § 51 s. ř. s., došlo v řízení k vadě, jež mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, a je proto důvodem pro jeho zrušení podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 11. 2004, č. j. 6 Asz 28/2003 - 59, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 482/2005).

V řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu je charakteristická dispoziční zásada, v níž se zrcadlí ústavně garantovaný princip autonomie vůle. Jsou to tedy především účastníci řízení, kteří svými dispozičními úkony realizují zásadní vliv na průběh řízení před správním soudem, jakož i na vymezení jeho předmětu. Touto úvahou se také zabýval Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 22. 10. 2007, sp. zn. I. ÚS 819/07, ve kterém konstatoval, že otázka, zda krajský soud o žalobě rozhodne bez jednání anebo s jednáním (§ 51 odst. 1 s. ř. s.), závisí na procesních stránkách. Procesní situace a vyhlídky účastníka řízení či možnosti jeho fyzické účasti u krajského soudu se pochopitelně mohou po dobu řízení výrazně měnit, a proto také účastník, který původně netrval na nařízení jednání, na něm později může mít výrazný zájem. Lze proto uzavřít, že pokud účastník řízení, který původně - výslovně či mlčky - netrval na jednání, a sdělil krajskému soudu až do doby rozhodnutí o žalobě, že žádá o nařízení jednání, je povinností tohoto soudu jednání nařídit, ledaže jde o některou ze zákonných výjimek, předvídaných v ustanovení § 51 odst. 2 s. ř. s.

V dané věci probíhalo řízení u dvou soudů. Nejprve u Krajského soudu v Praze, k němuž byla žaloba stěžovateli nesprávně podána a poté u Městského soudu v Praze, jemuž byla věc usnesením Krajského soudu v Praze postoupena jako soudu místně příslušnému.

Tato skutečnost však nemůže mít vliv na právní následky vyjádření účastníka řízení k možnosti soudu rozhodovat bez nařízení jednání. Toto vyjádření se totiž vztahuje k řízení o žalobě směřující proti konkrétnímu správnímu rozhodnutí a jeho právní následky nejsou o nic slabší jen proto, že vyjádření případně nebylo poskytnuto soudu, který o věci skutečně bude rozhodovat, nýbrž bylo učiněno k výzvě soudu místně nepřislušného. Vyzývá-li proto soud žalobce k vyjádření podle § 51 s. ř. s., musí vždy brát zřetel na to, zda se již žalobce vyslovil (popř. s právními účinky mlčel) ohledně možnosti jednání v téže věci vymezené totožnými účastníky a totožným předmětem řízení. Účinky takového vyjádření, resp. mlčení, totiž nezavazují jen ten soud, jehož předseda senátu žalobce k vyjádření vyzval a jenž se později ukázal být místně nepřislušným, ale i soud místně příslušný, který bude o věci po jejím postoupení rozhodovat. Soud místně příslušný, jemuž byla věc postoupena soudem místně nepřislušným, se tedy bez dalšího řídí vyjádřením žalobce (popř. jeho právně relevantním mlčením) učiněným k výzvě místně nepřislušného soudu. Místně příslušný soud jistě nepochybně tím, že vyzve žalobce k vyjádření podle § 51 s. ř. s. opětovně. Domněnku souhlasu s rozhodováním bez nařízení jednání je třeba, s ohledem na ústavní zásadu veřejnosti jednání, vykládat restriktivně. Výslovné vyjádření dříve učiněné proto nemůže být popřeno pozdějším mlčením, neboť žalobce se k možnosti rozhodovat bez jednání již v téže věci jednou vyjádřil. Z tohoto vyjádření vychází i soud místně příslušný, a musí tedy ve věci nařídit jednání, pokud žalobce v řízení před ním výslovně neudělí souhlas k rozhodování bez nařízení jednání nebo pokud nenastane situace předvídaná v § 76 odst. 1 s. ř. s. Totéž platí i v opačném případě. Udělil-li žalobce v řízení

před místně nepřislušným soudem souhlas s rozhodováním bez nařízení jednání, popř. nastala-li domněnka takového souhlasu, i místně příslušný soud může rozhodnout bez nařízení jednání, aniž by se předem musel ujist'ovat, zda si žalobce věc v mezidobí nerozmyslel. Může se stát, že u žalobce dojde ke změně okolností, které měly vliv na jeho předchozí nesouhlasné vyjádření, a on se již nebude chtít či moci případného jednání zúčastnit (např. při předběžné konzultaci věci s osobou práva znalou nebo tehdy, jestliže by doprava k místně příslušnému soudu byla pro žalobce obtížnější či nákladnější). V takovém případě však žalobce může informovat soud o tom, že na nařízení jednání netrvá, případně se z již nařízeného jednání omluvit. Otázka způsobu rozhodování soudu, tedy s jednáním či bez jednání, tak závisí na procesní dispozici žalobce (s výjimkami podle § 51 odst. 2 a § 76 odst. 1 s. ř. s.). Dokud žalobce výslovně nevyjádří jinou vůli, musí i místně příslušný soud, jemuž byla věc postoupena, vycházet z jeho již vysloveného nesouhlasu s rozhodováním bez nařízení jednání. Soud není povinen vyzývat účastníka k takovému vyjádření opakovaně, ať už řízení bylo zahájeno a od počátku běží u místně příslušného soudu, nebo řízení bylo zahájeno u místně nepřislušného soudu a poté v něm pokračoval soud místně příslušný, a to bez ohledu na délku probíhajícího řízení. K opakovaným výzvám bude docházet zpravidla tehdy, je-li žalobce po podání žaloby vyzván k vyjádření místně nepřislušným soudem a teprve pak se jeho věc octne u soudu místně příslušného. I taková opakovaná výzva je však jen výrazem uvážení soudu, nikoli projevem jeho povinnosti, neboť účinky žalobcova vyjádření k první výzvě zásadně přetrvávají i v řízení před místně příslušným soudem. V této souvislosti lze odkázat i na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 1 Azs 76/2005 - 77, který byl uveřejněn pod č. 859/2006 Sbírkou rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, v němž byl vysloven právní názor, že „nesouhlas s rozhodováním bez nařízení jednání, který žalobce vyjádřil v řízení před místně nepřislušným soudem, přetrvává i v řízení před soudem místně příslušným. Dovedil-li proto místně příslušný soud, jemuž byla věc postoupena, z žalobcova mlčení ke své vlastní výzvě podle § 51 odst. 1 s. ř. s., že žalobce souhlasí s rozhodováním bez nařízení jednání, a následně žalobu zamítl bez jednání, zatížil řízení vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé (§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.).“

V této věci stěžovatelé sdělili místně nepřislušnému Krajskému soudu v Praze ve stanovisku ze dne 1. 8. 2003, že trvají na nařízení ústního jednání (jejich slovy „vypsání řízení“) a na výsledku již uvedených osob jako svědků, takže od 6. 8. 2003 byl soudu známý nesouhlas stěžovatelů s vydáním rozhodnutí bez nařízení jednání, který znemožňuje aplikaci ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s., tedy i poslední věty tohoto ustanovení. Na základě tohoto vyjádření také Krajský soud v Praze v souladu se zákonem nařídil ústní jednání na 25. 5. 2004, které však pro neúčast stěžovatelů a jejich včasnou omluvu odročil. Vyjádření stěžovatelů, že trvají na nařízení jednání se pak vztahovalo na celé řízení o jejich žalobě směřující proti rozhodnutí krajského úřadu bez ohledu na to, že nebylo sděleno Městskému soudu v Praze, který o věci později jako místně příslušný soud věcně rozhodoval, ale místně nepřislušnému Krajskému soudu v Praze. Vyjádřili-li se proto stěžovatelé, že trvají na nařízení jednání, zavazovaly účinky takového vyjádření nejen Krajský soud v Praze, který jejich vůli nařízením jednání respektoval, ale i Městský soud v Praze, jemuž byla věc postoupena, když není sporu o tom, že se stále jednalo o tutéž věc vymezenou totožnými účastníky a totožným předmětem řízení. Městský soud v Praze jako soud místně příslušný se proto bez dalšího měl řídit vyjádřením stěžovatelů, kteří požadovali nařízení ústního jednání. K tíži stěžovatelů nelze přičítat postup Městského soudu v Praze, který je dne 28. 7. 2004 vyzval k tomu, aby mu sdělili, zda souhlasí s rozhodnutím o věci bez jednání, a současně je poučil o tom, že souhlas s rozhodnutím věci bez nařízení jednání je udělen také tehdy, nevyjádří-li účastníci do dvou týdnů od doručení výzvy svůj nesouhlas s takovým projednáním věci. Stěžovatelé jako právní laici mohli důvodně považovat tuto výzvu, i po předchozím nařízení jednání Krajským soudem v Praze, za nadbytečnou a již se k ní výslovně nevyjádřili, neboť měli svá práva za zachovaná dřívějším

vyjádřením ze dne 1. 8. 2003. Pouhým zasláním výzvy k vyjádření podle § 51 s. ř. s. sice Městský soud v Praze nijak nezkrátil stěžovatele na jejich právech, ovšem pochybil tím, že nepřihlížel k výslovnému nesouhlasu s rozhodováním bez nařízení jednání, který stěžovatelé vyjádřili již v řízení před Krajským soudem v Praze. Tento postup Městského soudu v Praze tak založil jinou vadu řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé (§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.).

Městský soud neměl o věci rozhodovat bez nařízení jednání i z dalšího důvodu. Zákonem předepsanému postupu v úsilí o právo (zásada spravedlivého procesu), vyplývajícího z Listiny základních práv a svobod (čl. 36 odst. 1) je nutno rozumět tak, že procesnímu právu účastníka řízení vyjádřit se k provedeným důkazům (čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod) a k věci samé a zejména označit (navrhnout) důkazy, jejichž provedení pro zjištění (prokázání) svých tvrzení pokládá za potřebné, odpovídá i povinnost soudu nejen o vznesených návrzích (včetně návrhů důkazních) rozhodnout, ale také, pokud jim nevyhoví, ve svém rozhodnutí vyložit, z jakých důvodů (zpravidla ve vztahu k hmotněprávním předpisům, které aplikoval a právním závěrům, k nimž na skutkovém základě věci dospěl) navržené důkazy neprovedl (§ 157 odst. 2 o. s. ř. za použití § 64 s. ř. s.). Jestliže tak soud neučiní, zatíží své rozhodnutí nejen vadami spočívajícími v porušení obecných procesních principů, ale současně postupuje v rozporu se zásadami vyjádřenými v čl. 36 odst. 1, čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 16. 2. 1995, sp. zn. III. ÚS 61/94 a ze dne 8. 7. 1999, sp. zn. III. ÚS 87/99).

Podle ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s. může krajský soud se souhlasem účastníků řízení rozhodnout o věci samé bez nařízení jednání. Toto ustanovení tedy dává soudu možnost, nikoliv však povinnost, rozhodnout bez nařízení jednání za splnění podmínky souhlasu účastníků řízení s takovým postupem. Nelze však takto postupovat, pokud existuje skutečnost, za níž je krajský soud povinen jednání nařídit. Takovou skutečností je i situace, kdy má krajský soud provádět dokazování, tedy i výslechem svědka. V tomto případě zákon neponechává na úvaze krajského soudu, zda jednání nařídí či nikoliv, nýbrž kogentně v § 77 odst. 1 s. ř. s. stanoví povinnost jednání nařídit (arg. dokazování provádí soud při jednání).

Nejvyšší správní soud nemohl přehlédnout, že stěžovatelé v souladu s ustanovením § 71 odst. 1 písm. e) s. ř. s. v žalobě uvedli, jaké důkazy navrhují provést k prokázání svých žalobních tvrzení. Mezi těmito návrhy byl i návrh na provedení důkazu výslechem svědků, který stěžovatel nevzal nikdy zpět a městský soud nerozhodl, že takový důkaz neprovede (§ 52 odst. 1 s. ř. s.). V takovém případě měl městský soud v souladu s ustanovením § 77 odst. 1 s. ř. s. nařídit jednání a rozhodnout o provedení či neprovedení navržených důkazů. Městský soud však tímto způsobem nepostupoval a svým procesním postupem, který je v rozporu i s citovanou judikaturou Ústavního soudu, vytvořil nezákonný stav. Městský soud totiž nerozhodl, že nebude provádět dokazování výslechem navržených svědků, ale ani nezdůvodnil, z jakých důvodů navržené důkazy neprovedl. Přesto však rozhodl bez jednání ve věci samé. Městský soud proto i v tomto směru zatížil řízení vadou, která mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí (§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že řízení před městským soudem bylo založeno na procesní vadě, která ve svém důsledku mohla vést k nezákonnému rozhodnutí ve věci samé (§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.). Městský soud totiž zvoleným procesním postupem znemožnil stěžovatelům klást otázky navrženým svědkům, předložit ke svým tvrzením další relevantní důkazní prostředky, rozvést při jednání argumentaci k žalobním bodům v dané věci, čímž ve svém důsledku zasáhl do ústavně zaručených práv účastníků řízení garantovaných již uvedenými čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 96 odst. 2 Ústavy.

Nejvyšší správní soud se v důsledku uvedené vady řízení nezabýval dalšími kasačními námitkami stěžovatelů, neboť by to, za tohoto procesního stavu, bylo nadbytečné (shodně nálezy Ústavního soudu ze dne 19.10.2004, sp. zn. I. ÚS 18/04 a ze dne 26.4.2005, sp. zn. I. ÚS 560/03) a navíc by sám zatížil své rozhodnutí podstatnou vadou, která by mohla mít za následek nezákonnost rozhodnutí ve věci samé (vyjadřoval by se k námitkám, které v případě výsledku svědků a dotazů účastníků řízení mohou obsahově doznat podstatných změn nebo již vůbec nevystanou, a předjímal by tak do jisté míry i rozhodnutí městského soudu).

Z výše uvedených důvodů proto Nejvyšší správní soud napadený rozsudek městského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 věta první před středníkem s. ř. s.). O kasační stížnosti rozhodl bez jednání, protože mu takový postup umožňuje ustanovení § 109 odst. 1 s. ř. s.

V dalším řízení bude na městském soudu, aby nařídil ústní jednání, a tím poskytl účastníkům řízení, především však stěžovateli, zákonnou možnost vyjádřit se k věci a zejména umožnit jim provedení důkazů na podporu svých tvrzení. V mezích žalobního návrhu (všech žalobních bodů) včetně argumentů k nim se vztahujícím, pak posoudí důvodnost podané žaloby a vydá rozhodnutí v souladu se zákonem.

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. je městský soud názorem vysloveným v tomto rozsudku vázán.

V novém rozhodnutí městský soud rozhodne i o nákladech řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. dubna 2008

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu